

VRHOVNO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Evidenčna številka: VS1013317

Datum odločbe: 28.12.2011

Opravična številka II.stopnje: Sodba UPRS I U 1571/2011

Področje: PRAVO VIZUMOV, AZILA IN PRISELJEVANJA

Institut: mednarodna zaščita - subsidiarna zaščita - tožbeni zahtevek - zatečeni begunec (sur place)

Zveza: ZMZ člen 2, 2/2, 2/3, 28, 69, 69/1.

Jedro

Tožnik v primeru vrnitve ne bi bil več podvržen enakim ali podobnim dogodkom (prisilni mobilizaciji v talibanske vrste, indoktrinaciji, pripravi za samomorilsko akcijo), izključno zaradi njegovega pobega iz talibanskih vrst. Brez dvoma pa zaradi takega njegovega ravnanja obstaja utemeljeno tveganje, da bi v primeru vrnitve v Afganistan utrpel resno škodo v smislu 28. člena ZMZ, zato mu je tudi bila priznana subsidiarna oblika zaščite.

Tožnikove pretekle izkušnje ne omogočajo zaključka, da je tožnika strah preganjanja (v primeru vrnitve), ki bi temeljilo na kateri izmed okoliščin iz drugega odstavka 2. člena ZMZ, pač pa njegov strah (povsem upravičeno) temelji na možnih posledicah talibanskega maščevanja izključno zaradi njegovega pobega. Dejstvo, da je zbežal iz talibanskih vrst, pa mu po presoji Vrhovnega sodišča ne daje položaja „pripadnika določene družbene skupine“, na podlagi katerega bi mu bilo sicer mogoče priznati zahtevani status begunca.

Izrek

Pritožba se zavrne in se potrdi izpodbijana sodba.

Obrazložitev

1. Z izpodbijano sodbo je sodišče prve stopnje na podlagi prvega odstavka 63. člena Zakona o upravnem sporu (v nadaljevanju ZUS-1) zavrnilo tožnikovo tožbo zoper odločbo tožene stranke z dne 13. 1. 2011, s katero je tožena stranka z izrekom: v 1. točki ugodila tožnikovi prošnji za priznanje mednarodne zaščite in mu priznala status subsidiarne oblike zaščite: v 2. točki odločila, da ta odločba z dnem vročitve velja kot dovoljenje za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji za obdobje treh let.

2. V obrazložitvi izpodbijane sodbe sodišče prve stopnje ugotavlja, da je tožena stranka pravilno vodila enotni postopek za priznanje mednarodne zaščite, kot ga urejata 34. in 39. a člen Zakona o mednarodni zaščiti (v nadaljevanju ZMZ), pri čemer je ugotavljala tako izpolnjevanje pogojev za priznanje statusa begunca po kriterijih iz drugega odstavka 2. člena v povezavi z 21. do 28. členom ZMZ, kot tudi za priznanje statusa

subsidiarne zaščite po tretjem odstavku 2. člena ZMZ. Obrazložitev v izpodbijani odločbi je fragmentarno podana, tožena stranka je svoja stališča pojasnjevala sproti, res pa jih ni na koncu ugotovitvenega dela sumirala. Zato ni utemeljen tožbeni očitke, da izpodbijane odločbe ni mogoče preizkusiti. Sodišče prve stopnje se v celoti strinja s toženo stranko glede razlogov, ki so jo vodili k zaključku, da tožniku prizna status subsidiarne oblike zaščite. Glede tožbenega predloga pa ugotavlja, da je protisloven oziroma v nasprotju sam s seboj, glede na to, da tožnik ne izpodbija statusa subsidiarne zaščite, hkrati pa zahteva, da se mu prizna dodatno še status begunca. V izreku izpodbijane odločbe namreč ni bilo odločeno o posameznih zahtevkih, ampak v skladu s prvo alinejo 52. člena ZMZ o tožnikovi prošnji za mednarodno zaščito, ki ji je tožena stranka z izpodbijano odločbo ugodila. Zavrne tudi (subsidiarni) tožbeni predlog za priznanje statusa begunca sur place. Meni, da je okoliščine, ki jih je tožnik napačno ocenil kot okoliščine za priznanje statusa begunca sur place, tožena stranka pri svoji odločitvi že upoštevala (pri priznanju statusa subsidiarne zaščite).

3. Tožnik vloga pritožbo iz vseh pritožbenih razlogov in Vrhovnemu sodišču predlaga, da izpodbijano sodbo razveljavi in tožbi ugodi oziroma zadevo vrne sodišču prve stopnje v ponovno odločanje. Navaja, da se sodišče prve stopnje ni opredelilo do več ugovorov, navedenih v tožbi in v pripravljani vlogi z dne 1. 6. 2011. Izpostavlja tožbeni očitke o kršitvi 207. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (v nadaljevanju ZUP). Določba 34. člena ZMZ je povsem jasna in ni v nikakršnem nasprotju z določbo drugega odstavka 207. člena ZUP. Najprej se presoja pogoje za priznanje statusa begunca, in šele, če ti niso izpolnjeni, pogoje za priznanje subsidiarne oblike zaščite. Gre točno za to, kar je v drugem odstavku 207. člena ZUP označeno kot odločanje o več različnih delih zahtevkov, ki so med seboj ločljivi, v več vprašanjih, o več zahtevkih, med katerimi se nekaterim ugodi in drugim ne, ne pa za določbo, ki bi bila temu nasprotna. Ne strinja se, da bi bil tožbeni zahtevek protisloven. Meni, da je sodišče prve stopnje napačno uporabilo 69. člen ZMZ (begunec sur place). Tožniku bi bilo, glede na njegov sedanj strah pred preganjanjem, vsekakor treba priznati status begunca, in sicer zaradi njegovega sedanjega političnega prepričanja in njegove sedanje antitalibanske verske pripadnosti. Sodišče prve stopnje nelogično zatrjuje, da je okoliščine, za katere tožnik meni, da se nanašajo na pojem sur place, tožena stranka pri svoji odločitvi že upoštevala. Iz navedbe sodišča prve stopnje ni razvidno, zakaj naj bi se te okoliščine ne nanašale na pojem begunca sur place. Tožena stranka je te okoliščine res upoštevala, vendar le pri odločitvi o subsidiarni zaščiti.

4. Tožena stranka na pritožbo ni odgovorila.

5. Pritožba ni utemeljena.

6. Izpodbijana sodba je bila izdana v ponovljenem postopku v zvezi s sklepoma Vrhovnega sodišča I Up 160/2011 z dne 7. 4. 2011 in I Up 370/2011 z dne 25. 8. 2011.

7. V obravnavanem primeru je sporna odločitev tožene stranke, s katero je bil tožniku priznan status subsidiarne oblike zaščite (tej obliki zaščite tožnik sicer ne nasprotuje), ni pa mu bil priznan (čeprav v izreku ne izrecno zavrnjen) status begunca.

8. V skladu z 2. členom ZMZ mednarodna zaščita v Republiki Sloveniji pomeni status begunca in status subsidiarne oblike zaščite. Status begunca se prizna državljanu tretje države, ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem, temelječim na rasi, veri, narodni pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali določenem političnem prepričanju, nahaja izven države, katere državljan je, in ne more ali zaradi takega strahu noče uživati varstva te države, ali osebi brez državljanstva, ki se nahaja izven države, kjer je imela običajno prebivališče, in se zaradi utemeljenega strahu ne more ali noče vrniti v to državo (drugi odstavek 2. člena ZMZ). Status subsidiarne oblike zaščite pa se prizna državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, ki ne izpolnjuje pogojev za status begunca, če obstaja utemeljen razlog, da bi bil ob vrnitvi v izvorno državo ali državo zadnjega običajnega bivališča, če gre za osebo brez državljanstva, soočen z utemeljenim tveganjem, da utrpri resno škodo, kot jo določa 28. člen tega zakona (tretji odstavek 2. člena ZMZ). V 28. členu ZMZ pa je določeno, da resna škoda zajema: smrtno kazen ali usmrnitev; mučenje ali nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kazen prosilca v izvorni državi; resno in individualno grožnjo za življenje ali osebnost civilista zaradi

samovoljnega nasilja v situacijah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada.

9. Z 2. členom ZMZ, ki določa, da mednarodna zaščita v Republiki Sloveniji pomeni status begunca in status subsidiarne zaščite, sta določeni vrsta in obseg zaščite, ki jo nudi Republika Slovenija. Prosilec vloži eno prošnjo za priznanje mednarodne zaščite, pristojni organ pa prošnji z odločbo ugotovi, če ugotovi, da prosilec izpolnjuje pogoje za priznanje mednarodne zaščite, ali v obliki statusa begunca, ali v obliki statusa subsidiarne oblike zaščite. Zato po presoji Vrhovnega sodišča ZMZ ne daje podlage za obravnavo prošnje za mednarodno zaščito kot dveh zahtevkov, o katerih je treba odločiti z izrekom. Od tega, kakšna mednarodna zaščita (vrsta in obseg) je priznana prosilcu, pa je odvisno tudi njeno trajanje. Enako stališče je Vrhovno sodišče zavzelo v sodbi I Up 224/2011 z dne 9. 6. 2011.

10. Po presoji Vrhovnega sodišča tožnikov tožbeni zahtevk ni protisloven oziroma sam s seboj v nasprotju. Tožnik je v tožbenem predlogu predlagal, da naj sodišče izpodbijano odločbo „odpravi in jo nadomesti s svojo odločbo“ (s katero naj mu prizna status begunca), v pripravljalni vlogi z dne 1. 6. 2011 pa je navedel, da izpodbijano odločbo izpodbija le v delu, „kjer tožena stranka ugotavlja, da tožnik ni upravičen do statusa begunca in da izpodbijane odločbe ni izpodbijal v delu, kjer mu je tožena stranka priznala status subsidiarne zaščite“. Po presoji Vrhovnega sodišča je tožnik s tem, ko je v tožbenem predlogu predlagal, naj sodišče odpravi odločbo tožene stranke in jo nadomesti s svojo odločbo, pravzaprav predlagal spremembo upravnega akta v smislu tretje alineje prvega odstavka 33. člena ZUS-1. Tak tožbeni predlog je v primeru, kot je obravnavani, ko upravni organ prosilcu prizna subsidiarno obliko zaščite, ter glede na stališče iz prejšnjega odstavka te sodbe, tudi edino možen in smiseln. Vendar zaradi te kršitve določb postopka v upravnem sporu prvostopenjskega sodišča Vrhovno sodišče izpodbijane sodbe ni razveljavilo, saj je mnenja, da tožnik ne izpolnjuje pogojev za priznanje statusa begunca, kar bo obrazloženo (kot dopolnitev izpodbijane sodbe, glede na to, da dejansko stanje ni sporno) v nadaljevanju.

11. Po presoji Vrhovnega sodišča je tožena stranka pravilno ugotovila, da na podlagi tožnikovih navedb, ki se nanašajo na njegovo (delno) prisilno urjenje za samomorilskega napadalca v talibanskem taboru, in na podlagi celotnega dokaznega postopka, ni mogoč zaključek, da je bil tožnik podvržen tem dogodkom zaradi njegove rase, vere, narodne pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali njegovem političnem prepričanju, ampak je to posledica dejstva, da talibani novačijo mlajše moške za uresničitev svojih ciljev, kar je navedla tudi tožena stranka v izpodbijani odločbi. Predvsem pa je treba poudariti, da tožnik v primeru vrnitve ne bi bil več podvržen enakim ali podobnim dogodkom (prisilni mobilizaciji v talibanske vrste, indoktrinaciji, pripravi za samomorilsko akcijo), izključno zaradi njegovega pobega iz talibanskih vrst. Brez dvoma pa zaradi takega njegovega ravnanja obstaja utemeljeno tveganje, da bi v primeru vrnitve v Afganistan utrpel resno škodo v smislu 28. člena ZMZ, zato mu je tudi bila priznana subsidiarna oblika zaščite.

12. Tožnikove pretekle izkušnje torej po presoji Vrhovnega sodišča ne omogočajo zaključka, da je tožnika strah preganjanja (v primeru vrnitve), ki bi temeljilo na kateri izmed okoliščin iz drugega odstavka 2. člena ZMZ, pač pa njegov strah (povsem upravičeno) temelji na možnih posledicah talibanskega maščevanja izključno zaradi njegovega pobega. Dejstvo, da je zbežal iz talibanskih vrst, pa mu po presoji Vrhovnega sodišča ne daje položaja „pripadnika določene družbene skupine“, na podlagi katerega bi mu bilo sicer mogoče priznati zahtevani status begunca.

13. Po presoji Vrhovnega sodišča tožniku tudi ni moč priznati statusa zatečenega begunca (sur place). Na podlagi 69. člena ZMZ lahko utemeljen strah pred preganjanjem ali utemeljena nevarnost, da prosilec utрпи resno škodo, temeljita na dogodkih in dejavnostih, ki so se zgodili oziroma pri katerih je sodeloval prosilec po zapustitvi izvorne države; to dejstvo je treba upoštevati zlasti, kadar se ugotovi, da te dejavnosti predstavljajo izraz in nadaljevanje prepričanj in usmeritev, ki jih je prosilec zagovarjal že v izvorni državi. Ta institut se torej nanaša na spremenjene okoliščine, ki nastopijo naknadno, potem ko je prosilec zapustil izvorno državo, in sicer te spremenjene okoliščine lahko nastopijo bodisi v izvorni državi prosilca ali pa gre za dogodke oziroma dejavnosti, pri katerih je sodeloval prosilec po zapustitvi izvorne države, ki bi lahko imele za prosilca ob vrnitvi takšne posledice, ki bi utemeljevale priznanje statusa begunca ali statusa subsidiarne zaščite, kar vse

pravilno navaja sodišče prve stopnje.

14. Tožnik se sicer sklicuje na sedanji strah pred preganjanjem zaradi njegovega sedanjega političnega prepričanja in njegove sedanje antitalibanske verske pripadnosti. Vendar pa te tožnikove navedbe ne izhajajo iz njegove izjave za priznanje mednarodne zaščite z dne 11. 6. 2010. Tožnik v prošnji za priznanje mednarodne zaščite tudi ni navedel, kateri so tisti dogodki oziroma dejavnosti, ki so se zgodili oziroma pri katerih je sodeloval po zapustitvi izvorne države in s katerimi utemeljuje status zatečenega begunca. Tega ni navedel niti v pripravljalni vlogi z dne 1. 6. 2011, v kateri se sicer sklicuje na svoje sedanje „antitalibansko“ prepričanje. Tudi ne gre spregledati, da se je tožnik (očitno prostovoljno) odrekel možnosti, da bi ta svoja zatrjevana prepričanja obrazložil in pojasnil sodišču na glavni obravnavi. Vrhovno sodišče glede na to, da tožnik teh svojih „prepričanj“ ni navedel v vlogi za priznanje mednarodne zaščite, ter da ni navedel dogodkov in ravnanj, do katerih je prišlo po njegovi zapustitvi izvorne države in na katerih naj bi temeljil njegov strah pred preganjanjem oziroma utemeljena nevarnost, zaključuje, da gre za poskus tožeče stranke pridobiti status begunca sur place, in ne za take spremenjene okoliščine iz prvega odstavka 69. člena ZMZ, na podlagi katerih bi bilo tožniku moč priznati tak status.

15. Ker niso podani razlogi, zaradi katerih se sodba lahko izpodbija, in ne razlogi, na katere mora paziti po uradni dolžnosti, je Vrhovno sodišče na podlagi 76. člena ZUS-1 pritožbo kot neutemeljeno zavrnilo in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje.

Datum zadnje spremembe: 27.06.2012